Soudce Gedeon - boj

Původ materiálu
Tomáš Pavelka
Pořadí v lekci
43

Soudců 7,8–8,35

Postřehy pro učitelku

Gedeón propustil všechny izraelské muže, každého k jeho stanu; jen těch tři sta si podržel. (7, 8) Gedeón měl původně k disposici 32 000 mužů. Bůh nařídil postupně většinu z nich propustit, zůstalo pouhých 300, aby bylo jasné, že vítězství způsobil Hospodin a ne síla Izraelců. Je zajímavé, jak moc je pro lidi důležité, že něčeho dosáhli jen vlastní silou a že nemusí být někomu vděční. Člověk pak má pocit, že může být jen za sebe, že se o nikoho nemusí zajímat. Máme sklon brát věci buď jen jako vlastní zásluhu, nebo brát pomoc druhých jako jejich povinnost. Že by pro nás někdo něco udělal, protože nemusel, ale jen chtěl – jen z dobroty srdce – nechce se nám přijmout. Pak by to znamenalo, že také my můžeme jednat stejně, že můžeme být nezištně laskaví a dobří. Přišli bychom o svou výmluvu.

Jestliže se bojíš sestoupit sám (7, 10) Gedeonův příběh je příběh slabé víry, které Bůh neustále pomáhá a ulehčuje. Jako by Bůh mnoha způsoby říkal: Jsem tu a jsem tu pro vás, pochopte to konečně, proberte se. Gedeon na to ani není sám, pokud se bojí, může si vzít společníka. Víra neznamená skok do tmy, neznamená věřit něčemu, co je nemožné. Znamená jen věřit něčemu, čím si nemůžeme být úplně jistí. Pro co sice jsou důkazy, ale ne nevyvratitelné. Víra se podobá důvěře k blízkému člověku – u něj také nežádáme na všechno důkazy, neustále ho neprověřujeme. Věříme mu, protože ho máme rádi. A tak je víra pevně spojená s láskou. Láska působí víru a víra, důvěra, udržuje lásku. A z víry pak vzchází naděje; jako i Gedeon má naději na vítězství.

Uslyšíš, o čem budou mluvit. Pak jednej rozhodně (7, 11) Víra skutečně znamená, že si dáme dohromady, co už víme. Za a), Bůh řekl Gedeonovi, že zvítězí. Za b), Gedeon slyší, že už teď mají ti početní Midjánci strach. Rovná se c), celou věz způsobil Bůh. Žádný přímý důkaz pro to, pravda, není. Ale dá se tomu celkem rozumně věřit.

To nemůže znamenat nic jiného než meč Izraelce Gedeóna, syna Jóašova. (7, 14) Totiž ten „pecen ječného chleba“. Ječný chléb byl ten nejlacinejší a připravoval se na rychlo.

Placka těsta se prostě plácla do popela a rychle se upekla. Takový chleba se peče, když nemáme potřebné vybavení (nádobí, pec), když jednáme improvizovaně, z nouze, ve spěchu. I Gedeonovo vojsko je vybráno nahodile, improvizovaně (muži, kteří chlemtají jako pes – to o nich nic moc nevypovídá). Vojáci jsou vybráni ve spěchu, je jich pár a mají špatné vybavení.

Bůh mu dal do rukou Midjánce i s celým táborem. (7, 14) Všichni lidé vlastně nějak vědí o Bohu. Spíše se sami sebe snaží přesvědčit, že není – aby mu nemuseli být vděčni (viz v. 7, 8). Občas si náhle uvědomí, že Bůh nejspíš je a zachvátí je náhlý strach. Tito Midjánci to poznávají ze snu, dovedou najednou sen vyložit. Také my míváme sny. Často se třeba lidem zdá, že nemohou vylézt na nějakou překážku. V podstatě tuší, že sen jim naznačuje, že se jim něco v životě nedaří překonat. Ale raději na to nemyslí, raději si to nepřiznají. Každopádně, sen o pecnu (spíš placce) chleba, který porazí celý stan, je nad slunce jasný.

Když Gedeón slyšel vyprávění tohoto snu i jeho výklad, poklonil se (7, 15) Gedeonova víra je sice slabá, ale přesto tu je. Gedeon v celém příběhu váhá, ale nakonec dovede podle víry jednat. I naše víra je často slabá, ale pokud podle ní jednáme, tak ať se uvnitř cítíme, jak se cítíme, víru máme. Křes. filosofu Pascalovi kdysi známý řekl, že ba rád věřil, ale uvnitř necítí, že by Bůh byl a co že s tím má dělat. Paskal mu řekl, ať chodí do kostela, modlí se, jedná jako křesťan a ten pocit se časem dosatví sám.

všem jim dal do rukou polnice a prázdné džbány a do džbánů pochodně (7, 16) Pdobně jak u jiných bojů Izraele, i tato taktika by fungovala i jindy. Cílem je náhlým hlukem a světlem, přicházejícím ze svšech stran, vyvolat v nepřátelích zmatek. I velká armáda je bez řádu velení, ve zmatku bezmocná. Armáda funguje jen když jedná jako jeden muž. Jinak je to jen zmatený dav. Gedeon na tento nápad, ale by se říci, přišel sám. Stačilo, že mu Bůh dodal naději, víru, ŽE se celá věc může povést. A když takovou víru člověk má, když se mu úkol nezdá od začátku nemožný a námaha zbytečná, už nějak přijde na to JAK věc provést. Třeba byl i lepší způsob, jak Midjánce porazit. Ale Gedeon si vybral tento, věřil mu a držel se ho do konce. Známé úsloví „kdo chce, hledá způsoby, kdo nechce, hledá důvody“ svým způsobem platí.

Sledujte mě a dělejte, co já. Hle, půjdu na okraj tábora, a co udělám, udělejte i vy. (17, 17) Plán funguje jen proto, že Izraelci věří svému veliteli(proto „za Hospodina a za **Gedeona**“, že jsou schopni postupovat jednotně. Na rozdíl od zmatených Midjánců. Nikdo z Gedeonových mužů neví přesně, proč mají dělat přesně tohle. Kdyby se každý ptal proč, vše se zdrží a plán nevyjde. Ale věří mu a tak jdou.

Zatroubili na polnice a rozbili džbány, které měli v rukou. (17, 19) Ve džbánech měli pochodně, aby jejich světlo nebylo do poslední chvíle vidět. Takže najednou bylo kolem celého tábora světlo a troubení, jako by nastal velký útok.

Hospodin obrátil v celém táboře meč jednoho proti druhému (17, 22) Jak jsme řekli, plán byl rozumný, mohl vyjít i jindy. Ale také nemusel, byl to také dost riskantní plán. Nebylo to jako v přísloví „člověče, pomož si, Pán Bůh ti pomůže“, ale spíše obráceně „když Pán Bůh použe, nějak už si poradíš“. Tj., protože Gedeon plnil Boží vůli, jeho plán vyšel. Bůh způsobil, že to vyšlo.

Cos nám to udělal, že jsi nás nepovolal, když jsi táhl do boje proti Midjáncům? (8, 1) Klasický přílad úsloví „po bitvě je každý generálem“. Efrajim byl jeden z předních kmenů. Nedovedou si vysvětlit, že vítězství najednou patří někomu jinému. Musíme si dávat pozor, abychom nezapomněli, že jako s námi, jedná Bůh i s jinými lidmi. Jako k nám, i k nim důvěrně promlouvá. A měli bychom umět nesobecky ocenit, když někdo jiný, než my, udělá něco dobrého a ne na všem hledat mouchy.

Do vašich rukou vydal Bůh midjánské velmože Oréba a Zéba. Mohl jsem učinit něco tak velikého jako vy? (8, 3) Gedeon ví, že vítězství na Midjánci není jeho zásluha. Jde mu o věc, potřebuje Efrajimce pro další boj. A tak se s nimi nehádá, klidně jim přizná, že jsou lepší – a funguje to. Pokud nám jde o věc, pokud chceme něčeho dosáhnout, často musíme spolknout svou hrdost, i když jsme v právu. Lidé se často „oťukávají“. Dopředu čekají, že si jich druzí neváží a tak na druhé „dělají ramena“, ukazují zuby. Brání se, aniž by je někdo napadal. Ale když člověk dá najevo, že se nepovažuje za lepšího, než oni, když druhým hned nepřipomíná, v čem je lepší než oni, takoví lidé se často uklidní. Gedeon nám ukazuje, že stojí za to brát na slabosti (pýchu, ješitnost, pocit vlastní důležitosti) ohledy a opatrně se snažit vyhnout hádkám, pokud nejde o to nejdůležitější. Myslet si pak o Efrajimcích může, co chce, Kristus řekl „blaze těm, kdo působí pokoj, neboť oni dojdou pokoje“.

Tu je Zebach a Salmuna, kvůli nimž jste mě potupili slovy… (8, 15) Příběh sukótu a Penúelu ukazuje, jak se nevyplácí, když to člověk hraje na obě strany. Když vyčkává, aby se pak přidal k silnějšímu, na tu výhodnější stranu. Pak ho nebude mít rád nikdo. Člověk si musí umět vybrat, na které straně stojí. Musí si umět vybrat, kdo jsou „jeho lidé“. Opět nás varuje před sobectvím, ve kterém nechceme mít vůči nikomu závazky. Člověk byl stvořen, aby žil ve společenství, má vědět, ke komu patří.

Zebacha a Salmuny se otázal: „Co to bylo za muže, které jste povraždili na Táboru?“ Odpověděli: „Byli podobní tobě, každý vypadal jako kralevic.“ (8, 18) Nepřátelé se snaží Gedeona obměkčit lichotkami – „vypadal jako kralevic“. Člověk často považuje za dobrého toho, kdo ho chválí a lichotímu. Ale stojí psáno „Lépe je slyšet důtku od moudrého než poslouchat opěvování od hlupáků,“ (Kazatel 7, 6). Gedeon se takto obměkčit nedá. Pamatuje si, co bylo původním smyslem boje – tito králové zabíjeli jeho příbuzné.

**Vstaň sám a zasaď nám úder, vždyť jaký muž, taková jeho síla. (8, 21) Králové hrají psychologickou hru, chtějí hecování Gedeona znejistět, ale nevychází jim to. Gedeon předtím vyzývá svého syna aby krále zabil proto, aby se naučil bojovat a také odolávat lichotkám.

Nebudu vaším vladařem, ani můj syn nebude vaším vladařem. Nad vámi bude vládnout Hospodin! (8, 23) Ukazuje se lidský sklon obdivovat silné jedince a připisovat jim všemohoucnost. Ale Gedeon ví, s jakými obavami šel na Midjánce. Ví, že je jenom člověk. Všemocný je jen Hospodin.

Gedeón z toho udělal efód (8, 27) Příběh končí nejednoznačně. Není jasné, co je efód. Nespíše to byla jakási kapsa, ze které se tahaly losy – efód nosili izraelští kněží a takaot se dotazovali na Boží vůli. Jinde se o efódu mluví jako o běžném oblečení. Nejspíš to byla nějaká pomůcka k věštění, nádoba, z které se tahaly losy jako z klobouku. Proč to Gedeon udělal, nevíme. Možná původně chtěl, aby lidé měli nějaké místo pro setkání s Hospodinem, kam by chodili pro radu. To se však jen dohadujeme. Gedeon nebyl pyšný, jak jsme viděli na hovoru s Efrajimci i na jeho odmítnutí královské hodnosti. Ale od začátku vidíme, že jeho víra byla slabá, stále potřebovala nějaké ujišťování. A tak z příběhu plyne, že Bůh sice dokáže pomoci slabé víře zázraky. Když čerstvě uvěříme, má smysl všímat si božích znamení. Ale kdo se chce údajnými „znameními od Boha“ řídit celý život, i když má k ruce Boží Zákon v Bibli, i když se v církvi učí a káže, co je správné, tedy kdo dá více na různá osobní znamení, skončí jako modlář.

Návrh výkladu

1. Bůh pošle jen pár lidí, aby ukázal, že je Izraelci vyhráli jen jeho pomocí.
2. Gedeon nemusí jít sám – ani my nejsme ve víře sami, ale stejně jako my věří celá církev.
3. Sen – chlebová placka je jídlo, které si člověk udělá ve spěchu a když nemá nic lepšího. Stejně tam má Gedeon jen pár špatně vybavených, na rychlo sebraných vojáků a stejně to vyhraje.
4. Midjánci ve skutečnosti vědí, že Hospodin je jediný Bůh, ale nechtějí si to přiznat. Ve snu si to najednou uvědomí. Víra se sice nedá dokázat, ale je rozumná. Víra je stejná, jako když věříme jeho slova tomu, koho máme rádi. Nechceme po něm důkazy.
5. Midjánce porazil zmatek – i největší armáda bez velitele je jen zmatený dav. Síla je v důvěřev toho, kdo nás vede a v jednotě.
6. Efrajimci žárlí, ale Gedeon je neprovokuje. Neříká jim, že je lepší, i když je to pravda.
7. V Sukótu a Penúelu se chtějí přidat na stranu silnějšího, nevědí, co je to věrnost. Ale každý člověk musí vědět, kam patří a kdo jsou jeho lidi.
8. Gedeon nechce být králem, král je jen Bůh.
9. Gedeonovi ale nestačí všechna ta znamení. Chce nějaké znamení pořád, proto dělá efód, takový věštěcký klobouk. Kdo zná Bibli, boží přikázání, kdo v kostele poslouchá, ví, co

dělat a žádná znamení nepotřebuje. Kdo se řídí různými znameními, kdo je pověrčivý, špatně dopadne.

Kam dále

NŠ Louny

Cílová skupina

Školní

Katechetické cykly

NŠ Louny

Biblický odkaz (kat)

Soudců 7,9–8,